

ních vsí, kteří tu postavili kostel.“ Dnes je zmíněný pramen stále na svém místě a byla tu postavena i kašna. Legenda dále hlásí, že voda z tohoto pramene vyvěrá přímo z hlubin pohoří Balkánu, a je proto považována za svěcenou. V blízkosti kostela je vchod do jeskyně, která není v této oblasti jediná, je dost možné, že je spojena s jinými jeskyněmi z okolí. Na jaře se tu stéká voda z hor a následně mizí pod zemí u kostelní zvonice.

V roce 1973 byl orešecký kostel sv. Jiří prohlášen za kulturní památku regionálního významu. Předtím v dobách nejužšího komunismu byl využíván jako chlív. Následovaly roky, kdy si na kostel nikdo nevzpomněl a ten začínal postupně chátrat, to vedlo až k zoufalému stavu, ve kterém se nacházel až donedávna. Ale díky iniciativě místních lidí byla založena nová církevní správa a v posledních letech se kostelík obrodil k novému životu.

Z hlediska architektonických prvků jde o jednolodní stavbu s jednou apsidou a předsíní orientovanou na západ. Apsida je polokruhovitá zvenku i zevnitř a je velmi hluboká, což je pro kostely v severozápadním Bulharsku typické. Vnitřek kostela je vyzdoben freskami, část z nich je však velmi poničená. Nástěnná výmalba pochází z roku 1866 a zasloužili se o ni mistři z Trjavny, o čemž svědčí nápis nad levými vchodovými dveřmi. Nápis zahrnuje i jména zografů, mezi nimiž nechybí jméno Vitana Georgjuva Nikolova, vnuka muže, kterému se říkalo papa Vitan – ten byl zakladatelem vyhlášené ikonopisecké školy z Trjavny. Vedle zografů je možno rozluštit i zprávy o mistru staviteli, kterým byl Velko Kr. Jovanov z bulharské vsi Jablanica u Debru, ten samý mistr vystavěl i zvonici a prkennou podlahu. Výmalba je velmi pestrobarevná (barvy jsou výrazné, převládá turecká modř) a postavy jsou jako živé. Výjevy s Kristem nejsou seřazeny chronologicky, on sám je vyobrazen v celé postavě, nesouměrně s ostatními postavami. U výjevu narození Páně jsou namalovány oslící a kráva, což je ztvárněno jednak v typickém dobovém realismu, jednak v upřímně naitivě uměleckého vyobrazení biblických motivů. V samém vršku kupole je vyobrazen Kristus Pantokrator, obkroužený medailonky apoštolů. Jednotlivé kompozice klenby vytvářejí spolu s

Vesnická kopřivová kaše

Způsob přípravy:

Kopřivu očistěte od stonků a nechte pouze lístky. Poté dobře umyjte pod tekoucí vodou. Kopřivu vařte v osolené vodě do jejího změknutí, přibližně 10–15 minut. Poté vyndejte z vody, sceďte a poté nakrájejte nadrobno. Odvar nechte stranou vychladnout.

Do rozeřátého oleje dejte nejmenno nakrájené lístky medvědího česneku. Po dvou minutách přidejte mouku a smažte dozlatova. K této směsi přidejte sladkou papriku, dobře promíchejte a zalijte 3 naběračkami odvaru. Tuto směs míchejte do zhoustnutí. Poté přidejte nakrájenou kopřivu a vařte 10 minut za stálého míchání. V průběhu vaření osolte a opepřete dle chuti. Pokud je kaše příliš hustá, přilijte odvar do docilení požadované hustoty. Nakonec přidejte máslo a rozdrobený sýr, kaši promíchejte a sundejte z plotny.

Servírujte zatepla.

Potřebné suroviny:

200 g kopřivy
10 lístků medvědího česneku
100 g balkánského sýru
3 lžíce hladké mouky
3 lžíce slunečnicového oleje
1 lžička sladké papriky
20 g másla
pepř a sůl dle chuti

vyobrazením Sabaatha (Boha zástupů) formu šesticípé hvězdy. Zajímavé a v kontextu ostatních dobových maleb neobyčejné jsou obrazy slunce (na severní stěně) a měsíce (na jižní stěně), které jsou vymalovány výraznými barvami a jsou orientovány na východ. Tyto výjevy zpodobňují víru předkřesťanského světa.

Ikonostas kostela byl vyřezávaný ze dřeva, ale bohužel ani jedna z původních ikon se nedochovala, vše bylo roz-

kradeno. Přežil jen výjev ukřižování v nejvrchnější části oltářního přehrazení a podezdívka s kanonickými výjevy starozákonních scén s Adamem a Evou.

Celý komplex kostela, který kromě svatostánku zahrnuje i zvonici, zbytky někdejší církevní školy a hřbitov, je ohrazen zdí z vápencových kamenů.

Dobře se vybavte, dobijte se potřebným entusiasmem a zahrňte tyto zastávky v severozápadním Bulharsku do plánu vaší příští cesty. ♦